A°. 1808. Nº. 265.

KONINKLIJKE COURANT.

Dingsdag den 1 November.

HOLLAND.

MIDDELBURG *den 25 October.*

Tot eene bijdrage tot de ondersteuning aan de ongelukkige inwoners van Zeeland, kan het navolgende stuk dienen.

De Burgemeester der stad Middelburg brengt, krachtens de aanschrijving van den Heer Land-Drost van Zeeland, van den 4den dezer maand, ter kennis van een ieder, die daarbij belang mogt hebben, den inhoud van een besluit van Z. M. den Koning, van den 16 September ll., nº. 49, luidende:

1. Alle de eigenaars der gebouwen in het departement Zeeland, door den ramp van den 15den Januarij laatstleden schade hebben geleden, en deswegens afschrijving in de quotisatie van verponding zouden verlangen, worden gerenvoijeerd aan artikel 17 der wet over de verponding, van den 20sten Januarij 1807.

2. Aan de eigenaren van landerijen, gelegen in de polders van het departement Zeeland, dewelke door den watervloed, van den 15den Januarij dezes jaars, zijn geïnundeerd geweest, wordt verleend eene vrijstelling van de prestatie bij voorbetsling, welke zij als oude grondlast, over het tegenwoordig jaar 1808, verschuldigd zijn, en voorts, met vrijlating, om zich, zoo dat de aanslag dier landerijen in de nieuwe verponding zal zijn geteruggebragt, ter bekoming van remissie, nader te kunnen adresseeren.

Zullende zij echter gehouden zijn, bij hunne verzoeken om remissie, vermogen te voegen der geregten, waaronder die landerijen ressorteeren, welke in dit geval vrij zullen zijn van het zegel) waaruit behoorlijk blijke, dat dezelve, uit hoofde van den overgekomen ramp, zich in zoodanigen staat bevinden, dat geene vruchten van dezelve kunnen worden getrokken, welke verklaring vervolgens door den Land-Drost van het departement, op verzoek, met deszelfs handteekening zal moeten worden bekrachtigd.

3. Aan de gebruikers der gebouwen en landerijen in beide voorgaande artikelen vermeld, waarvan het huur-contract anterieur is aan den 15den Januarij dezes jaars, verleenen wij permissie, om zich in het middel van het personeel, volgens eene ten hunnen koste te doene taxatie, aan te geven, en alzoo de belasting te dragen, overeenkomstig de reële huurwaarde over het aanstaande jaren.

Middelburg, 21sten October 1808. *De Burgemeester voornoemd,* J. H. SCHORER.

FRANKRYK.

PARYS *den 26 October.*

Men kondigt alhier de aankomst aan van den Graaf van *Romanzoff*, en denkt, dat Z. Excell., in deze hoofdstad, het antwoord van Engeland zal afwachten.

(*Gazette de France van den 27 Oct.*)

OSTENDE *den 26 October.*

Men is zeer verlangende naar den uitslag der eerste stappen tot toenadering, die beide de Keizers van Frankryk en Rusland bij Engeland gedaan hebben, en men wenscht, dat dezelven ons eenen algemeenen vrede mogen aanbrengen. Het is zeker, dat de beide couriers, fransche en russische, van Erfurt naar Londen afgevaardigt, zich van Calais te Boulogne naar Engeland ingescheept hebben; en zelfs wil men verzekeren, dat zij beide reeds, van derzelver zending bij de engelsche regering, te Calais terug gekomen zijn. Hoe het zij, deze tijdingen hebben zoo hier als te Antwerpen en in de andere havens van het rijk zeer veel sensatie gemaakt, eene aanmerkelijke daling in onderscheiden koloniale producten en het rijzen der publieken fondsen te weeg gebragt.

(*Haagsche Courant van den 31 Oct.*)

RUSLAND.

PETERSBURG *den 5 October.*

Het vervolg der oorlogsberigten, door onze hof-courant medegedeeld, luidende, is van dezen inhoud:

De Luitenant-Generaal Graaf *Kamenskji II*, bij Kauttana, bezitneming van Kaukajoki, benevens de verdrijving van den vijand uit deszelfs vaste positien bij Emmos, hadden ten gevolge, dat de Zweden, den 26sten Augustus, hunne in alle opzigte gewigtige positie bij Lapferd, die door wijdloopige veld-fortificatien versterkt was, verlieten. De Generaal-Majoor *Knorring*, die den vijand op den weg naar Wasa vervolgde, bezette, zonder den geringsten tegenstand te ondervinden, Christinastadt, Nerpes en de plaats tegenover Kasko. Vijf-en-twintig vijandelijke transport- en oorloge-vaartuigen van verscheide grootte liepen, uit deze haven, in zee.

Als eene bijdrage tot het rapport des Luitenant-Generaals Graaf *Kamenskji II*, omtrent het treffen bij Kauttana, is nog de tijding ingekomen, dat de vijand, op zijnen aftogt, bij zijn doen van sterk corps, nog 2 regimenten tot ondersteuning bekwam, alles gebrede van zijnen terugtogt hardnekkig verdedigde, en eindelijk, na dat hij Salmy gepasseerd was, op den kruisweg halte maakte, met het vast besluit, om de zo gewigtige plaats te behouden. De Luitenant-Generaal Graaf *Kamenskji II* versterkte de voorhoede van den Kolonel *Kulnew*, en gaf hem bevel, den vijand te verdrijven. Te gelijker tijd detacheerde hij den Generaal-Majoor *Kofatschkowskji* links af, om den vijand te omslingelen en hem in den rug aantetasten. De troepen van Z. Keizerl. Maj. behielden ook hier de overhand. De vijand zocht zijne redding in de vlugt; hij werd 10 werstes ver vervolgd; en den 27sten werd reeds, op eenen afstand van 15 werstes, geen vijand meer voor onze patrouilles aangetroffen.

Bij deze actie hebben wij aan dooden en gekwetsten ongeveer 300 man verlooren.

Volgens verzekering der gevangenen, van welken bereids 50 aangebragt waren, is 's vijands verlies ongemeen groot. De vijandelijke Generaals *Adlerkreutz* en Graaf *Cronstedt* zijn geblesseerd.

De Opper-Bevelhebber, Infanterie-Generaal Graaf *Buxhöwden*, meldt, dat deze overwinning van aanbelang den Luitenant-Generaal Graaf *Kamenskji* H, die, 3 dagen achter elkander, ongeagtzien 's vijands overmagt, en diens schier onverwinbare posities, den vijand 50 werstes voor zich heen gedreven en geslagen heeft, groote eere aandoet.

Den 23sten Augustus kwamen, onder kommando van den Luitenant *Baxanow*, 12 kanonneerbooten, 15 jollen en 2 vlottende batterijen, die, den 18den Julij, van Kroonstad afgezonden waren, in Sweaborg aan.

Den 2den September kwam, van den Luitenant-Generaal *Kamenskji II*, het rapport in, dat hij, den 27sten Augustus, Lappo met zijn corps bezet had, en dat de vijand in groote wanorde retireerde. De Veld-Maarschalk *Klingspörr* retireerde met de hoofdmagt naar Wasa, en de overige troepen naar Nycarleby.

Dien ten gevolge werd aan den Luitenant-Generaal Graaf *Kamenskji II* bevel gegeven, zich 's vijands nederlage ten nutte te maken, hem op alle de landwegen te vervolgen, zonder hem dag of nacht rust te laten.

De Luitenant-Generaal Graaf *Kamenskji II* besloot, den vijand met allen spoed bij Lappo aantetasten. Om dit voornemen ten uitvoer te brengen, trok, den 26sten Augustus, zijn ganssche corps uit.

De vooruitgezonden detachementen vonden echter den vijand reeds op den aftogt, en namen, zonder grooten tegenstand, bezit van Lappo. De Zweden trokken met hunne hoofdmagt naar Kilistaro, en gedeeltelijk ook naar Kangawo.

De Generaal-Majoor *Kofatschkowskji* attakkeerde, den 29sten, den vijand, op den weg naar Nederhjerm. De Zweden staken, op hunnen aftogt, de bruggen, booten en pramen in brand, plaatsten zich in de schansen en openden eene kanonnade uit 6 stukken. De Generaal-Majoor *Kofatschkowskji*, die hen in het front insgelijks met kanonnen vuur bezig hield, detacheerde den Overste-Luitenant *Karpenkow*, om den vijand te omslingelen; hij trok de rivier over en viel den vijand in den rug, waardoor de Zweden uit hunne vaste positie, met verlies, verdrongen werden. De Generaal-Majoor *Kofatschkowskji* ging met zijn gansch detachement op de andere zijde, en bemagtigde de schansen.

De begonnen gewigtige bewegingen in den omtrek van Wasa, hebben den Opper-Bevelhebber genoodzaakt, na dat hij den zeer gewigtigen post bij Abo aan den Luitenant-Generaal Graaf *Bagration* toebetrouwd had, tot het corps van den Luitenant-Generaal Graaf *Kamenskji* te naderen. Dien ten gevolge is de Opper-Bevelhebber, vergezeld van den Kwartiermeester-Generaal *van Suchtelen* en den dienst doende Generaal, Luitenant-Generaal *Kanowhitzyn*, den 6den September, te Björneborg aangekomen.

(*Hamburger Correspondent van den 22 Oct.*)

POLEN.

WARSCHAU *den 13 October.*

Den 27sten ll. is het nieuwe russische gouvernement te Bialystock plegtig geïnstalleerd. Dit departement is in 4 districten verdeeld, namelijk: in Bialystock, Bielsk, Drohiczyn en Sokul. De Heer *van Starzinski*, Starost van Bransk, is tot Maarschalk van dit departement benoemd. De Stad Bialystock was de residentie van de Gravin *van Branika*, geborene Vorstin *Poniatowski*, zuster van den laatsten Koning van Polen, welke in den vorigen winter aldaar overleden is.

(*Hamburger Correspondent van den 22 Oct.*)

SAXEN.

DRESDEN *den 16 October.*

Z. M. is heden avond, in zeer volmaakte gezondheid, van Erfurt aangekomen.

(*Journal de Francfort van den 25 Oct.*)

LEIPZIG *den 17 October.*

Heden morgen, ten half 7 uren, is Zijne Majesteit de Keizer van Rusland, op deszelfs terugreize van Erfurt, met Hoogstdeszelfs gevolg alhier aangekomen, en door de fransche en saxische militairen, als ook door de garde te paard der kooplieden dezer stad, ontvangen. Hoogstgezegde Zijne Majesteit is aan het hoofd van Pruissen afgestapt, hield aldaar zijn ontbijt en ontving de gedeputeerden der onderscheidene geconstitueerde magten, waarna Zijne Majesteit, des morgens ten 10 uren, onder een algemeen ge-

juich van *leve de Keizer!* geëskorteerd door een detachement franſche en een detachement ſaxiſche kavallerie, alsmede door een detachement kavallerie van de eerewacht der kooplieden, van hier zijne reize voortzette.

Reeds gister, is Zijne Keizerlijke Hoogheid de Groot-Vorst *Conſtantyn*, als ook de Baron *van Vincent*, Afgezant van Zijne Majeſteit de Keizer van Oostenryk, benevens de pruisſiſche Afgezant, Graaf *van der Golz*, enz., door deze ſtad gepasſeerd.

(*Hamburger Correspondent van den 25 Oct.*)

D U I T S C H L A N D.

NEUREMBERG *den* 19 *October*.

De courant van deze ſtad meldt, ingevolge brieven van Semlin, dat 'er te Niſſa een groot perſonage van Konſtantinopolen is aangekomen, welke belast was met eene zending van den Keizer *Mahmud* bij *Czerni-Georges*. Deze, voegt men 'er bij, is genoodigd geweest, zich in perſoon naar Niſſa te begeven; men weet niet, of deze Generaal daar in heeft bewilligd. Andere brieven verzekeren, dat verſcheiden ruſſiſche en turkſche Officieren reeds te Widdin waren aangekomen.

Te Belgrado ſchijnt men reeds volmaakt gerust te zijn, wegens het lot, hetwelk Servie verwacht. 'Er zijn duitſche architecten, timmerlieden en metzelaars aangekomen, en men herbouwd een groot gedeelte van de ſtad.

(*Journal de l'Empire van den 27 Oct.*)

FRANKFORT *den* 24 *October*.

Naar men verneemt, heeft het corps van den Maarſchalk *Soult* zich in beweging geſteld; het grootſte gedeelte van hetzelve keert naar Frankryk terug. Van de groote-armee zal in Duitschland niets anders blijven, dan het corps van den Maarſchalk Prins van Ponte-Corvo, hetwelk de kusten van de Oostzee zal blijven bezetten, en dat van den Maarſchalk *Davoust*, hetwelk de Vorstendommen van Fulda, Bayreuth, het graafſchap Hanau, Erfort, enz. bezet moet houden. Tot nog toe weet men niet, of Pruisſen geheel en al ontruimd zal worden.

(*Journal de Francfort van den 25 Oct*)

ZEE- RIVIER- SCHEEPS- EN WEDER-BERIGTEN.

Den 30ſten October, in Texel niets gepasſeerd; de wind Oostelijk, ſtil.

Door de franſche kaper le Grand Duc de Berg is, bij het eiland Wight, genomen en naar Havre opgebragt een engelſche goelet, genaamd Betſi, met gezouten viſch en traan, van Terraneuf naar Pool beſtemd.

Volgens brieven van Triest, waren aldaar en te Fiume 20 ſchepen met levantſche goederen gearriveerd, welke door nog eenige gevolgd zouden worden. In eerstgemelde haven zouden de zich aldaar bevindende ruſſiſche ſchepen blijven overwinteren.

P U B L I E K E   F O N D S E N.

Den 26ſten October waren, op de beurs van Parys, de prijzen der publieke fondſen als volgt: 5 pcts. geconſol., interest doende met 22 Sept. 1808, 80 fr. 40 c. *Idem*, interest doende met 22 Maart 1809, 0 fr. 0 c. Aktien van de bank, interest doende 1 Julij 1235 fr. 0 c.

BEVOLKING, GEBOORTE- EN STERF-BERIGTEN.

In de ſtad Dyon, in Frankryk, heeft eene vrouw, die haar brood met zingen wint, bewijs van eene groote vruchtbaarheid gegeven: zij is van drie levendige kinderen bevallen, en het geen misſchien nog zeldzamer is, is dat zij van dezelfde kunne zijn. Alle zijn meisjes. Twee 'er van zijn even na hunne geboorte geſtorven; het derde ſchijnt hare zusters te zullen overleven.

WETENSCHAPPEN, LETTEREN EN KUNSTEN.

Korte beſchrijving van het etabliſſement van den Heer Fellenberg, *te Hofwyl, in het kanton Bern, in Zwitſerland.*

Reeds lang is dit etabliſſement bij name hier te lande bekend; de geheele voorleden zomer door heeft men dien naam in de nieuwspapieren gelezen, zonder dat men wist, waarin dit etabliſſement of deszelfs merkwaardigheid beſtond. Vorſten en Vorſtinnen echter, en over het algemeen alle perſonen van aanzien, die hunne reizen door Zwitſerland namen, lieten niet na, dit etabliſſement met hun bezoek te vereeren. Geen wonder dus, dat zoo wel de opſteller van deze beſchrijving als het publiek zeer begerig moesten zijn, om iets naders van dit etabliſſement te vernemen.

Zoodra had dan de vervaardiger dezes, door het vernieuwen van eenige bijzonderheden des aangaande, zijne nieuwsgierigheid niet te vreden gesteld, of hij dacht het publiek insgelijks genoegen te zullen geven, met het deze bijzonderheden mededeelen; zie hier dezelve:

Het etabliſſement van den Heer *Fellenberg*, hetwelk men te regt een klasſiek landgoed voor alle de liefhebbers en beoefenaars der landbouw mag noemen, ligt bij het fraaie en aangename dorp Meinch-Buchſee, ruim twee uren van de ſtad Bern. Hetzelve beſlaat 400 poſen (1) lands, waarvan 100 poſen boſch, 100 poſen wei-, en 200 poſen bouwland.

Het kaſteel, of liever de elegante woning van den Heer *Fellenberg*, biedt eene ſchoone vereeniging aan van eene verhevene ſmaak, met die van de bevallige woningen in het Emmenthalſche; dezelve is, ter gelijker tijd, ligt, eenvoudig en edel. Dit op zich zelve ſtaande huis heeft vier gevels, waarvan de twee voornaamſte naar het oosten en westen gekeerd zijn. Ten zuiden van hetzelve ligt een klein boschje of doolhof, van omtrent drie poſen groot; honderd voeten ten noordwesten ſtaat de oude woning van den meester, maar die tegenwoordig voor de melkerij, de wasch-hokken en voor de ovens wordt gebruikt; het bovenst van hetzelve dient tot woning voor de kweekelingen.

Ten noorden van deze twee gebouwen, op eene afſtand van bijna 200 of 250 ſchreden, ziet men een zeer groot gebouw, hetwelk beſtaat in een huis met twee vleugels, welke vooruitſpringende, zich naar het zuiden ſtrekken. De drie gebouwen ſchijnen aan elkanderen te behooren en gedeeltens van een geheel uitmaken; het zijn echter drie op zich zelve ſtaande en niet van elkander afhangende woningen. Het middelſte is geheel geſchikt tot ſtallen voor osſen, paarden, enz.; het zuidelijk gedeelte van de westelijke vleugel, is geſchikt tot het boeren huishouden; op het noordelijk gedeelte daarvan, voor de koeijen. Het gebouw, hetwelk de westelijke vleugel uitmaakt, dient tot werkplaatſen van timmerlieden, ſlooten-makers, ſmits, wagen-makers, enz., en tot eene bergplaats voor de tot den landbouw noodzakelijke gereedſchappen. Het benedenſte gedeelte van deze gebouwen bevat zeer groote kelders en gewelven: de eerſte dienſtig tot bewaarplaatſen voor het graan, hetwelk daarin volmaakt voor de buitenlucht bewaard is, en de andere, die door middel van kokend water in eene volſtandig gelijkvormige en daartoe geſchikte luchtsgeſteldheid worden gehouden, tot het maken van boter en kaas. De zolders van hetzelve gebouw dienen tot ſchuren en dorschvloeren. Men komt op dezelve door middel van eene groote ſchuinsoploopende rijweg, die door balken wordt opgehouden, en waar langs men met geladen wagens, tot op de zolders, kan rijden.

De Heer *Fellenberg* is vier-en-dertig jaren oud, en Mevrouw, zoo als men verzekert, acht-en-twintig. Men zoude haar zulks niet aanzeggen, alhoewel zij reeds haar achtſte kind heeft, waarvan 'er echter een dood is: als een medelid van de familie wordt aangemerkt Mejufvrouw *Forſter*, de dochter van den geleerden en beroemden *Forſter*, die, als vriendin, Mevrouw *Fellenberg* in hare moederlijke zorgen behulpzaam is; trouwens, de Heer en Mevrouw *Fellenberg* leiden een zoodanig aarts-vaderlijk leven, dat men alles wat bij hen in huis is, tot hun geſlacht kan rekenen te behooren. Zie hier de optelling van de perſonen, die hun huisgezin uitmaken: eene gouvernante, eene keukenmeid, een meisje, om de bedden op te maken en aan de tafel te bedienen, eene kindermeid, een tuinmeisje, eene naaiſter en twee meiden voor het boeren-werk: een ſlotenmaker, een hoefſmit, twee wagenmakers, een huisknecht, belast met de ſleutels van de bijzondere bergplaatſen, twee meesterknechts of pikeurs, karrelieden, een ooft-knecht, (2) twee melk-knechts, een osſen-drijver, een water-werker, twee lijf-knechts, een poſtillon voor de boodſchappen, en een ezels-oppasſer. In alles 8 vrouwen en 17 mannen.

Des morgens ten 4 uren luid de klok; alsdan ſtaat de Heer *Fellenberg* op, en zijn geheele huisgezin met hem. Hij begeeft zich in het groote huis, in de boeren huishouding; alle zijne lieden komen aldaar bij elkander; hij ſpreekt met luider ſtemme een gebed uit, om zegen te ſmeeken over den dag die begint, en God te bidden, dat hij de handelingen gelieve te wijzigen en de gedachten te heiligen; vervolgens deelt hij aan ieder zijnen taak uit, en ziet het begin der arbeid aan. Zijne ongeloofelijke werkzaamheid maakt, dat hij zich bijna altijd op alle de werkplaatſen te gelijk bevind, ten minſte, men is daar altoos onder zijn opzigt. Op het midden van zijn huis verheft zich eenen achthoekigen toren, die nergens anders toe ſchijnt te dienen dan tot ſieraad; maar van dat belvedere, hetwelk met jalouzien voorzien is, ontdekt men geheel Hofwijl. Zoo de Heer *Fellenberg* van daar eenige fout bemerkt, hoort men zijn roepen, waar door hij uitdrukt: „die of die, gij verzuimd uwen arbeid," zoo dat het werkvolk, in den korten tijd van de afwezigheid van den onvermoeid mensch, gevoeld, dat zij onder zijne oogen zijn, even als onder die van de Voorzienigheid. De klok kondigd de maaltijd aan, zoo wel als het veranderen of ophouden van den arbeid. Op het uur, dat deze ophoud, begeeft zich de Heer *Fellenberg* in hetzelfde vertrek als des morgens; al zijn volk vergaderd daar insgelijks en zet zich op banken, langs eene groote tafel. De Heer *Fellenberg* plaatst zich aan het eene einde, met zijnen Secretaris naast hem, die een groot register opengeſlagen voor zich heeft. De meester vordert verantwoording van alles, wat in den loop van den dag is verrigt. Ieder een wordt op zijn beurt en naar afloop der rol ondervraagd: Wat hebt gij gedaan? Wat denkt gij van dat werk? Hij verhelpt de dwalingen door de onderrigting; hij prijst goede opmerkingen; hij looft het goed gedrag van deze, en laakt genen over eenen of andere fout. „Gij hebt heden kwalijk gehandeld, gij hebt mij ſchade veroorzaakt, maar nog meer aan u zelven, door het niet betrachten van „uwen pligt; keer op den goeden weg terug, en verdien, dat gij, na „ons door uwe ſchuld verdriet te hebben aangedaan, als voorbeeld van „het goeden, anderen word voorgeſteld." De Secretaris houdt aanteekening van alles, op het groot register. De Heer *Fellenberg* ſtaat op, en ſpreekt, even als des morgens, een gebed uit, waarbij hij God dankt voor zijne weldaden, en hem ſmeekt de eene in hunne goede geſteldheden te onderhouden, de andere te verbeteren, en zijne weldaden over allen te verſpreiden; daarna gaat ieder zijn's wegs.

De Heer *Fellenberg* heeft, om zijne plaats bij de vreemdelingen te bekleeden, *Ciceronis* (3) onder zijne kweekelingen. Zij bezitten eene onelodige verpligtende beleefdheid, en hebben van den meester, dat onverſtoorbare geduld aangenomen, waar door zij de reeds duizend en duizend malen opgeloste zwarigheden nogmaals beantwoorden.

De Heer *Fellenberg* ontwijkt de loftuitingen, doch zoekt de beriſpingen over zijne zaak; hij roept de onderrigting in, overal waar die ſlechts te vinden is, en van waar die ook moge komen.

Men telt onder zijne kweekelingen eerſte lieden, Edellieden, Baronnen, Kanunnikken: dezen zendeling van den Minister van Beyeren, dien van Wurtemberg en van verſchillende andere hoven; maar alle onderſcheiden, door hunnen achting en eerbied, den Heer *Zeller*, van Wurtemberg, een verwonderlijk mensch, bij wien men de grootſte zedigheid bemerkt, welke alleen kan worden overtroffen, door die van den Heer en Mevrouw *Fellenberg*. Men kan vooral niet afzijn, zijne zoo uitgebreide kennis te bewonderen, en vooral de bekwaamheid, die hem eigen is en die hij in den hoogſten graad bezit, om de allerbelangrijkſte onderwerpen van onderwijs tot hunne eerſte beginſelen en eenvoudige formulen terug te brengen. Hij is, zegt hij, het welgelukken in zijne leeringen verſchuldigd aan de leerwijze van *Pestalozzi*, en hij heeft dezelve in zijnen vollen luister aan den dag gelegd, toen hij alle de ſchoolmeesters van het geheele kanton Bern, die ten dien einde op Hofwyl waren te zamengekomen, publiek onderwijs heeft gegeven. 'Er was geene genoegzame huisvesting bij den Heer *Fellenberg*; men ſloeg alſdus tenten op aan den ingang van het bosch en doolhof. In dit ſoort van kamp werden den geheelen dag door, ſlechts met kleine tusſchenpozingen, de lesſen gegeven, welke die meesters greetig aannamen, en hunne vorderingen verwonderden dag op dag iedereen. Deze *Curſus* heeft 6 weken geduurd.

De Heer *Fellenberg* heeft met zijne boſchen nog ſlechts zeer weinige proeven gemaakt; zijne werkzaamheden hebben zich voor als noch bepaald

---

(1) *Eene bernſche landmaat, inhoudende 22,500 vierkante voeten.*

(2) *Deze maakt de boter en kaas; wij hebben hem ooft-knecht genoemd, om dat boter en kaas, op Hofwyl, ooft wordt genaamd, en een kaas, een vrucht.*

(3) Ciceronis *noemt men in Italien zulke lieden, die de vreemdelingen in de ſteden den weg wijzen, en hen aldaar het merkwaardige doen bezigtigen; wij hebben gemeend dit woord te moeten houden, om dat zekerlijk die kweekelingen iets meer zijn, dan gemeene gidſen.*

tot zijne 200 pofen bouw- en zijne 100 pofen wel-land. In deze laatfte heeft hij het onfchatbaar voordeel weten te vinden, van goed en overvloedig water, voor zijne bewateringen; maar derzelver overtolligheid heeft hem genoodzaakt tot aanmerkelijke werken, om zijne landerijen droog te maken. Hij heeft dezelve zoodanig weten aanteleggen, dat hij zich geheel van het water heeft meester gemaakt. Door fluizen, onderaardfche buizen, en andere waterwerken, bedekt hij zijne velden met water, of doet hetzelve afloopen, naar welgevallen, en men ftaard met verwondering op dit gedeelte van zijnen landbouw, het welk men eer in ftaat is te bewonderen, dan naar te volgen; alleen hier in, erkend men de hand van eenen meester.

Gaarne wenschte de opftaller van dit berigt in ftaat te zijn, de wijze te befchrijven, op welke de bouw-landen van den Heer *Fellenberg* worden bearbeid, benevens de werktuigen waar mede die wordt bewerkftelligd. Maar, daar hij nimmer eene andere ploeg heeft gehandteerd dan de pen, nimmer andere aarde bearbeid dan papier, en nimmer andere mest gebruikt dan inkt, vindt hij zich in de onmogelijkheid, de berigten, die daaromtrent onder zijne handen zijn, te verftaan, veel min den lezer verftaanbaar te maken. Hij zal zich dus moeten vergenoegen, den lezer de uitwerkzelen van dien mede te deelen.

Het is zeker, dat de opbrengst van het landgoed van den Heer *Fellenberg*, in dit oogenblik, den malen zoo groot is, dan dezelve was toen hij hetzelve, nu ruim acht jaren geleden, verkreeg. Alleen de opbrengst der vetweijerij zal men kunnen opmaken uit de volgende opgave: vijf-en-veertig melk-koeijen, wegende ieder van 1200 tot 1400 ponden; vijf-en-twintig vette fwytzerfche oxfen, elke van 1820 tot 2000 ponden en meer; twintig paarden, uit hetzelfde kanton, alle opmerkelijk door hunne grootte en dikte; kalveren, ezels en fchapen, allen zeer vet, met overvloed, ik zoude haast zeggen, met overdaad gevoed. Wanneer men hierop eenige aanmerkingen maakt, worden die beantwoord met het zeggen, dat is niet weg, dat geeft mest." En inderdaad de allerkleinfte zorgen worden op dit gedeelte van den landbouw aangewend. De binnenplaatfen zijn beftraat, en zoodanig gelegd, dat al het water naar het midden loopt. Deze plaatfen zijn bedekt met vuilnis, *zeer zuur*, verrotte planten, en zijn aldus groote fabrijken van te zamengeftelde mest. In het midden der plaatfen zijn pompen, waardoor die mest met water wordt befproeid; hier door ontftaat eene gisting, het water zakt door zijne zwaarte naar onderen, maar de oppervlakte verdroogt. Als men nu weder fchoon water hier op doet, zoude de mest afgefpoeld worden; de pomp heft het van den mest afloopende water, hetwelk aldus vol vlug zout is, naar boven, en de gehele oppervlakte wordt befproeid. Dit afgetrokfel wordt door eene andere fchuins afloopende helling verzameld in vergaarbakken, die daartoe bij zijn aangelegd. Op dezelve wijze word de mest der ftallen behandeld, en in de verzamelplaatfen van deze kostbare mest gebragt; zelfs de urine der beesten wordt daar in geleid, en men bevorderd dikmaals het bederf der ftoffen, door middel van ongebluschte kalk.

De Heer *Fellenberg*, heeft eene ontzaggelijke menigte van deze vloeibare mest, welke hij, door middel van een kunftig uitgedacht werktuig, waar door dezelve in den hoogften graad gelijkelijk verdeeld wordt, vooral over zijne klavervelden brengt. Door deze en andere maatregelen wordt de aarde tot op den hoogften graad van vruchtbaarheid gebragt. Aan den anderen kant, wordt deze vruchtbaarheid geheel aangewend tot voordeel van den plant, die men wil teelen; want door middel van andere werktuigen wordt gezorgd, dat alle onkruid en andere planten, die men niet wil teelen, zonder de overige te benadeelen, met wortel en tak, worden uitgeroeid; zoodanig, dat de Heer *Fellenberg* geen koren heeft, dan in zijne koren-velden, geene wortelen, dan in zijne wortel velden, en dat volftrekt geene onnoodige of vreemde plant hunnen wasdom hindert.

De onbegrijpelijke netheid der velden, dezoo volmaakte wijze, om derzelver meesting te bevorderen en die te vermenigvuldigen, de eenvoudigheid en doeltreffelijkheid der tot den velderheid geschikte werktuigen, de belangrijkheid der begaten en den rijkdom der voortbrengfelen verwonderen een ieder, en niemand, die oplettend is, en flechts eenige kennis van den landbouw bezit, gaat van daar, zonder verzekert te zijn, dat, wanneer hij flechts eenige der maatregelen van den Heer *Fellenberg* op zijne landgoederen bezigd, hij het volgende jaar derzelver inkomften zal verdubbeld zien.

Mij blijft flechts over, eene verwonderlijke uitwerking te verhalen van de werktuigen van den Heer *Fellenberg*.

Alle de velden van den Heer *Fellenberg* zijn volftandig bedekt met gewaffen, of op het punt van daar mede bedekt te worden; en zoo is het bijna in die geheele landftreek. Eene deputatie (4), die de zwitfersche land-dag afzond, om kennis te nemen van het etablifement te Hofwyl en daarvan rapport te doen, kwam aldaar aan. Te vergeefs zocht men naar grond, om te ontginnen: dezelve moest achter gevonden worden. Een rijk landman had, ftats langen tijd, in een naburig veld, verfchillende bouwftoffen bijeen gebragt, die noodzakelijk waren tot den aanbouw van een groot huis, fchuren, ftallingen, enz. De bouw was zelfs al voor eenige elfte begonnen, en het geheele veld was met een foort van kort gras bedekt. Men verkreeg van den eigenaar, dat hij zijne bouwftoffen naar de andere plaats bragt, en deze zeer harde en kleiachtige aarde werd tot de met den ploeg te doene proef uitgekozen. Acht paarden wierden voor derzelven gefpannen, twee mannen menden die, en een man hield en bestierde den ploeg. De diepte der arbeid was van 19 à 20 duimen, en om daarvan de zekerheid te bekomen, mat men die op 100 verfchillende plaatfen. De ploeg was met twee raderen en een oor. Onmiddelijk daarop, liet men 'er een werktuig met 13 ijzere egge-pennen, op twee linien geplaatst, overgaan, hetwelk de kluiten brak, de aarde nerjes verdeelde, en deszelfs oppervlakte gelijk ftreek; twee uren na den begonnen arbeid fchean dit groote veld een boek van eenen netten tuin, die gereed gemaakt was, om daarin fijne moes-groenten te zaaijen.

(4) *Deze deputatie beftond uit vijf leden: twee wezentlijke landbouwers uit kleine kantons, die veel practifche kunde bezaten, en aanmerkingen maakten vol gezond verftand en oordeel. Men onderfcheide bij dezelve den Heer* Louis Meyer, *Priester van het dorp Vanger, in het kanton van Lucern, een man van erkende verdiensten. De twee anderen waren, de Heer* Her, *Landamman van Glarus, en de Heer* Crut, *van* Centhaud. *Zoo het rapport, hetwelk deze commisfie uit zal brengen, het licht ziet, zal uit hetzelve best blijken, wat men over Hofwyl moet denken* (*).

(*) *Het journal de Commerce heeft onlangs aangekondigd, dat een beroemd Duitfcher, de Raadsheer* Imhoff, *van Regensburg, onlangs te Aran eenige aanmerkingen op het etablifement van den Heer* Fellenberg *in het licht heeft gegeven. Dit geschrift is, voor het grootfte gedeelte, eene oordeelkundige kritiek van de brieven van den Heer* Eicher, *van Zurich, over hetzelfde onderwerp.*

MINISTERIE van FINANTIEN.

*** Ingevolge autorisatie van Zijne Exc. den Minister van finantien, noodigt, bij deze, den Contrarolleur van 's rijks gebouwen in de hoofdftad, allen en een iegelijk, welke mogten inclineeren tot de leverantie van fteen-kolen en brandhout, benoodigd in dezelve gebouwen, gedurende het winterfaizoen des jaars 1808 en 1809, om, op Vrijdag den 4den November eers komenden, aan het hotèl van het ministerie van finantien, in het voormalig St. Joris-hof, te Amfterdam, de monfters daar van refpectivelijk in te leveren, vergezeld van een verzegeld biljet, waarin de naam en de woonplaats van den infchrijver, als ook den prijs waar voor, en de voorwaarden, waarop hij genegen is te leveren, zullen moeten zijn uitgedrukt.

Voormelde brandftoffen zullen moeten beftaan:

1°. De fteen kolen, in fchaal- en beste grove haard- of kagchel-kolen; de fchaal-kolen van de foort, bekend onder den naam van luikfche- vettekolen, van de beste foort, alle grove ftukken, zonder eenig gruis of ftof; en de haard- of kagchel-kolen, van de foort, bekend onder den naam van gailletten, allen vast, bras, zwart en glimmend zonder lijachtige of vreemde deelen.

2°. Het brandhout, in beuken blokken, lang 14, 10 en 8 rijnlandfche duimen; mitsgaders dito gekloofd kagchel-hout, lang 14 duim, alles jongdig droog hout van de beste foort. Wordende aan de gegadigdens niet min vrijgelaten, om, bij de intezendene monfters, nog brandhout van andere foort of maat te voegen, insgelijks met opgave der prijzen, waarvoor men genegen is hetzelve te leveren.

Amfterdam, den 27ften October 1808. J. VAN WESTENHOUT.

*** Wordt geadverteerd, dat, tot betaling van *een jaar Tontine*, ten laste van het kwartier Nymegen, verfchenen 1°. Januarij 1808, zal gevaceerd worden, op Maandag den 7den, tot en met Zaturdag den 12den November aanftaanden, des voormiddags van tien tot één uur, ten huize van de erve weduwe *J. van Ellekom*, in de Broederftraat, binnen Nymegen, en in den Haag, namens den Heer *P. Berkelbach van der Sprenkel*, ten kantore van de Heeren *François de Bas en Comp.*, op het Buitenhof.

Bedragende voor het gemelde jaar iedere portie in de 1fte klasfe, *f* 14:8:14; 2de klasfe, *f* 14:5:12; 3de klasfe, *f* 17:4:14; 4de klasfe, *f* 17:7:14; 5de klasfe, *f* 18:1:12; 6de klasfe, *f* 20:0:0; 7de klasfe, *f* 21:16:12; 8fte klasfe, *f* 26:13:6; 9de klasfe, *f* 23:11:14; 10de klasfe, *f* 26:10:12.

De portien, welken reeds vervallen zijnde, in deze deeling niet hebben gepartcipeerd, zijn: in de 1fte klasfe, acht; in de 2de, twee; in de 3de, acht; in de 4de en 5de, ieder, vier; in de 6de, negen; in de 7de, dertien; in de 8fte, vier-en-twintig; in de 9de, elf, en in de 10de, vijftien.

Ook zijn, op den bepaalden tijd, geene atteftatien *de vita* ingekomen van twee portien in de 1fte klasfe; vijf, in de 3de; vier, in de 4de; twee, in de 5de; één, in de 6de; één, in de 8fte, en twee, in de 10de klasfe.

Zullende gemelde Heer *P. Berkelbach van der Sprenkel*, ten zijnen huize, op het Steenfchuur, bij de Hoogewoerds Brugge, wijk F, voor degenen, die, in plaats van in den Haag, de betaling te Leyden verkiezen gedaan te hebben, nog vaceeren, op Woensdag, Donderdag en Vrijdag, den 16, 17 en 18den November aanftaanden, des voormiddags van 10 tot 12 uren.

MINISTERIE van BINNENLANDSCHE ZAKEN.

*** *Het Gemeente-Bestuur der ftede Domburg, in den eilande Walcheren*, adverteert, dat de Chirurgijn- en Vroedmeesters-plaats, ten gemelde ftede vacant is; en worden mitsdien alle de genen, welke daartoe genegen mogten zijn, uitgenoodigd, om zich, ten fpoedigften, aan bovengemeld Beftuur te adresfeeren, mits voorzien zijnde van alle zoodanige bewijzen van bekwaamheid, als van wege het geneeskundig beftuur worden gerequireerd.

*** *De Burgemeester der ftad Arnhem* maakt, hier mede bekend, dat, met fuppreffie van den bij vorige advertentie ter follicitatie geftelden, door overlijden van den Heer *J. Brown*, vacant geworden post van ftads taalmeester, binnen deze ftad, zal worden opgerigt eene ftads-kostfchool, in dewelke jongelingen van den onderdom van 12 tot 18 jaren, onder het dadelijk toezigt van een kost-fchoolhouder van den eerften rang, die geen vrije woning, maar *f* 600:0 jaarlijksch traktement en fortabele kost- en fchoolgelden genieten, doch daar en tegen verpligt zijn zal van zich, met aggreatie van Burgemeester en Wethouderen, van een bekwaam fecondant of ondermeester te voorzien, in de nederduitfche, fraofche, engelfche, en hoogduitfche talen de wis-, cijfer-, en aardrijks-kunde, het italiaansch boekhouden, de historie en der briefschrijfkunst grondig onderwijs zullen ontvangen.

Alle de genen, die daartoe genegen zijn, en de vereischte bekwaamheden bezitten, worden uitgenoodigd, om hunne follicitatie, met behoorlijke getuigfchriften geftaafd, vóór den 31ften December aanftaanden, aan den Burgemeester voornoemd, met vrachtvrije brieven, intezenden.

Arnhem, *De Burgemeester voornoemd*,
den 28ften October 1808. J. N. VAN ECK.

*** *De departementale commisfie van geneeskundig onderzoek en toezigt, in Braband*, zal hare gewone najaars-vergadering houden; op Woensdag den 9den November 1808, kunnende, ten dien einde, de nodige voorftellen, het zij mondeling of met brieven, vrachtvrij, aan den Voorzitter der commisfie voornoemd, den Heer *J. B. Goyarts*, Medicijne Doctor, in 's Bosch, worden aangenomen.

's Bosch, *Ter ordonnantie der commisfie voornoemd*,
den 21ften October 1808. JAN BOLSIUS, *loco Secretaris*.

MINISTERIE van JUSTITIE en POLITIE.

*** De *gebroeders van Cleef*, 's Konings Boekverkoopers, hebben, van Maandag den 24ften tot Zaturdag den 29ften October 1808, voor *de Koninklijke Bibliotheek en het Ministerie van justitie en politie*, ontvangen *drie* exemplaren van ieder der navolgende uitgekomen werken:

Sepp, Nederlandsche Vogelen, n°. 192, folio; te Amfterdam, bij *J. C. Sepp en Zoon*.

——— *Flora Batava*, in 4°., 31fte uitgave; bij denzelfden.

Stoll, Sauterelles, n°. 11, in 4°.; bij denzelfden.

Vijftien ftuks disfertatien van de Univerfiteit te Groningen; te Groningen, bij *Oomkens* en anderen.

Lolliz, Aanleiding ter vervaardiging van Schriftelijke opftellen; te Leyden, bij *D. du Mortier en Zoon*.

Godvruchtige hardfterking voor Minvermogenden, in 8°.; te Amfterdam, bij *H. van Kesteren*.

Evangelische Feestliederen op de hoogtijden der Christenen, in 8°.; bij denzelfden.

De Leydsman der eenvoudigen, in 8°.; bij denzelfden.

Leydens Ramp, door Mr. *W. Bilderdyck* en *M. Siegenbeek*, in 8°.; te Amfterdam, bij *J. Allart* en *J. Ruys*.

Lehman, Engelsche Chrestomathie; te Amfterdam, bij *J. Allart*.

Werken der Bataafſche Maatſchappij van Taal en Dichtkunde, 3de deel, in 8°.; bij denzelfden.

Van Hemert aan Y. van Hamelsveld; te Amſterdam, bij *Schalekamp.*

Perponcher, *Het leven van Jezus en zijne Leer*, in 8°.; te Utrecht, bij *J. van Schoonhoven.*

Gedichten van H. van Loghem, jr., 1ſte deel, in 8°.; te Amſterdam, bij *P. J. Uilenbroek.*

Vaillant, *Werktuigkundige beſchouwing der winden op zee, op een ſchip, enz.*, in 8°.; te Amſterdam, bij de *wed. G. Hulſt* en *van Keulen.*

Bloryn, *Tafelen der Sinuſſen, Tangenten en Sextanten*, in 8°.; bij denzelfden.

Van Oosten, *De Klingſlag*, Tooneelſpel; te Amſterdam, bij *Groenewoud.*

La Servante Amoureuſe, Opéra Bouffon, in 8°; te Amſterdam, bij *D. Termeulen* en *A. Breeman.*

Handleiding voor Schoolleeraars ten platte lande, 1ſte ſtukje, klein 8°.; te Leyden, bij *D. de Mortier en Zoon.*

Spel en Leesboekje voor Kinderen, enz., 2 ſtukjes, klein 8°.; bij denzelfden.

Zange, *korte inleiding in de Boeken des Ouden Testaments*, door *Viſſer*, klein 8°.; bij denzelfden.

Kausch, *Prijsverhandeling over het Miltvuur van Rundvee*; te Arnhem, bij *J. Moeleman.*

G. van Haſelt's Gelderſche bijzonderheden, n°. 1; bij denzelfden.

J. R. Deimannus ſuperis adſcriptus ſomnium &c.

De erven Stichters Kantoor en Zak-Almanakken, in 5 differente formaten; te Amſterdam, bij de *erve Stichter.*

De opregte Poolſche Almanak; bij denzelfden.

MAAND- EN WEEK-BLADEN.

Weekblad van en voor de Jeugd, n°. 43, 44 en 45.

Amſtels Schouwtooneel, n°. 34.

Algemeene Konst- en Letter-Bode, n°. 44.

De Heid der Reden, n°. 290.

De Leerzame Vriend van Allen, n°. 41.

De Bijenkorf, 2de deel, n°. 26.

Schiedamſche Courant, n°. 131, 132 en 133.

JUDICATURE over de Middelen te Water en te Lande.

EXTRACT uit het prothocol van crimineele zaken, dienende voor Land-Drost en Aſſeſſoren, in het departement Drenthe.

Donderdag, den 20ſten October 1808. A. M.

IN NAAM DES KONINGS.

Bij Land Drost en Aſſeſſoren van het departement Drenthe, zijnde gezien en geëxamineerd de eisch en conclusie crimineel, door Mr. *J. J. W. van Prehn*, Advokaat-Fiskaal des Konings, voor de middelen te lande, in hetzelve departement, overgegeven op en tegen *Harm Klaas* of *Harm Alberts*, wonende op het Hogeveen, oud naar zijn zeggen 65 à 66 jaren, thans gevangen alhier, waar uit is gebleken, dat de gevangen, bij ſententie van deze tafel, in dato den 4den Mei 1808, op grond van artikel 4 der ordonnantie op het patent, is gecondemneerd, tot de betaling eener boete van honderd guldens, mitsgaders in de kosten van deze proceſſe, over en ter zake dezelve vóór of op den 13den April 1807, het beroep van tapper op het Hogeveen heeft uitgeoefend, zonder daartoe van het vereischte patent te zijn voorzien geweest.

Dat de eischer, R. O., vervolgers gezegde ſententie ten huize van den gevangenen, door een Deurwaarder van de middelen te lande, heeft doen inſinueeren, en denzelven geſommeerd, om deze boete te voldoen; waar op deszelfs vrouw, bij zijne abſentie, heeft geantwoord, *dat zij geen geld hadden om te betalen, dat haar boedel reeds in den gepaſſeerden winter, door* Roelof Hartman *was verkocht, dat haar man haar had verlaten, en zij thans van diakonen van het Hogeveen haar onderhoud moesten zoeken.*

Dat wijders de gevangenen, bij nadere inſinuatie, van den 26ſten Augustus 1808, heeft verklaard, *al nog onvermogig te zijn, om de boete en kosten te voldoen, en zonder onderſtand van de diakonie en andere perſonen niet te weten, hoe hij aan de kost zoude komen.*

Dat de gevangen hier door vervallen in de termen van artikel 2 der generale ordonnantie, op de invordering der middelen te lande, ten gevolge appointement van apprehenſie crimineel, den 14den October ll., verleend, ter crimineele gevangenis zijnde overgebragt, bij het verhoor heeft erkend en beleden te zijn, dezelfde perſoon, welke invoegen voormeld, was gecondemneerd, en op de inſinuatie zijne onmagt hadde te kennen gegeven.

Hebben Land-Drost en Aſſeſſoren, gelet op de confeſſie van den gevangenen, en tevens in aanmerking genomen de verligtende omſtandigheden, tot zijne verſchooning bijgebragt, regt doende in naam van *Zijne Majeſteit den Koning*, denzelven *Harm Klaas* of *Harm Alberts*, als buiten ſtaat aan meergemelde ſententie te kunnen voldoen, op grond van art. 2 der generale ordonnantie op de invordering der middelen te lande, hem zijne crimineele detentie voor gedeeltelijke ſtraffe toerekenende, gecondemneerd om nog éénmaal vier-en-twintig uren, in de gevangenisſe van het Land-Drost-Ambt te blijven opgeſloten, en, gedurende dien tijd, met water en brood te worden gevoed, met verdere condemnatie van den gevangenen in de kosten en miſen van juſtitie, mitsgaders van den proceſſe.

Wordende aan den Advokaat Fiskaal, R. O., deszelfs verderen eisch en conclusie, op en tegens den gevangenen genomen, ontzegd.

Gepronuntieerd, den 25ſten October 1808, A. M. *In kennisſe van mij, de Secretaris-Generaal*, G. VOS.

Accordeert met voorſz. prothocol, de Secretaris-Generaal, G. VOS.

IN NAAM DES KONINGS.

Vonnis in de zake van *Andries Adrigan van der Ley*, Subſtitut Fiskaal van de middelen te lande, in 't reſort Alkmaar, R. O., eiſcher, contra *Jan Huisman*, Broodbakker, woonachtig in de Noord-ſchermeer, gedaagden.

Commisſarisſen ter judicature van de middelen te lande, in het reſort Alkmaar, gezien en geëxamineerd hebbende de ſtukken aan de zijde van den eiſcher, R. O., gefourneerd, en wijders gelet op al het geen, waar op in dezen te letten ſtond of konde moveeren, regt doende in naam en van wegen *Zijne Majeſteit den Koning*, condemneeren den gedaagden, ter zake, dat onder twee roggebrooden, ieder van zes ponden, welke door den gedaagden, op den 6den Julij 1808, aan den Hoofdchercher, *Jacobus Hantelman*, geaſſiſteerd met den Chercher en Deurwaarder, *Jan Pluis*, ten huize van den gedaagden zijn verkocht, en door den voormelden Deurwaarder, in des gedaagders preſentie als mede in tegenwoordigheid van den knecht van den gedaagden, terſtond zijn verzegeld geworden, bij eene naauwkeurige examinatie van twee neutrale perſonen, daar toe door commisſarisſen voornoemd gequalificeerd, is bevonden ongemalen rogge vermengd te zijn, direct ſtrijdig tegens het 36de artikel van de ordonnantie op het gemaal gearreſteerd, den 17den December 1[illegible] ingevolge het gemelde 36ſte artikel, in eene boete van duizend g[illegible] met inwekking, voor alzoos, van des gedaagders patent, mitsgad[illegible] de kosten van dezen proceſſe, des noods, ter tauxatie en moderat[illegible] commisſarisſen voorneemd.

Gevonnisd in *judicio* der ſtad Alkmaar, den 20ſten October, pre[illegible] Heeren *Adrianus Folten*, *Meindert Monſieur*, *Michiel Johan[illegible]* de [illegible] en *Pieter Schagen*, en gepronuntieerd den 27ſten daaraanvolgende.

(*onderſtond.*) *In kennisſe van mij Secretaris*

(*was geteekend.*) H. J. VONK.

Accordeert, voor copie, met het origineel in vonnis, berustende ſecretarie der ſtad Alkmaar, op den 28ſten October 1808

't welk ik affirmeere, H. J. VONK, *Secret.*

*** Wordt geadverteerd, dat, uit krachte van zekere openen van een mandament van dagvaarding, met de clauſule van edicte *ad curiæ*, beide in dato den 18den October 1808, gedecreteerd op e[illegible] van derde default, van Preſident en Leden van den Raad ter ju[illegible] over de middelen te water en te lande, van het koningrijk H[illegible] geïmpetreerd bij den *Advokaat-Fiskaal-Generaal des Koning*[illegible] evengemelde middelen, door mij ongeteekenden, eerſten gezwo[illegible] Exploiteur van voorn. Raad, naar voorgaande klokkeſlag, bij o[illegible] edicte *ad valvas curiæ*, uit den naam ende van wegen *Zijne M[illegible] den Koning*, ten vierde male, *ex ſuperabundanti*, deze reize [illegible] zijn gedagvaard alle en een iegelijk, welke zouden willen kom[illegible] reclame of ten beſchutte van het ſchip *de twee Gebroeders*, gev[illegible] weest door Schipper *Barend Rieken*, in de maand januarij 1808, op d[illegible] binnengekomen, als komende (quaſi) van *Tonningen*, en gedeſtine[illegible] *Bremen*, deszelfs geheele of gedeeltelijke lading, beſtaande in: [illegible] twintig vaten ruwe ſuiker, gemerkt met eene B en S boven elkander [illegible] en-zestig vaten koffij, gem. met een op de punt ſtaande ruit, waa[illegible] E en waar achter eene G, door dezelve eene ſtreep met een haa[illegible] de punten respectivelijk, en zeven-en-vijftig balen koffij, ge[illegible] een op de punt ſtaande ruit, waar in eene K, te compareeren [illegible] magtigden te zenden voor meergemelden Raad, te Amſterdam, o[illegible] dag, die zijn zal den 4den November 1808, des voormiddags de [illegible] 12 uren, omme te zien wijzen het verder profijt van voorſz. de[illegible] het intendith te zien verifieeren, en de ſententie te hooren pronunc[illegible] met intimatie, dezelve beteekenende, dat, even verre zij comp[illegible] dan niet, nogtans de Raad, in 't wijzen van alle voorſz. defaulten [illegible] voorſz. zaak gedecerneerd, voort zal procedeeren, als naar regten [illegible] en behooren zal.

Aldus gedaan van de puije van voorn. Raad, den 21ſten October 1[illegible]

H. B. VERBUYS.

*** Wordt geadverteerd, dat, uit krachte van zekere openen [illegible] van een derde mandament van dagvaarding, met de clauſule van [illegible] *ad valvas curiæ*, beide in dato den 18den October 1808, gedepe[illegible] op eene akte van derde default, van Preſident en Leden van den [illegible] ter Judicature over de middelen te water en te lande, van het koni[illegible] Holland, geïmpetreerd bij den *Advokaat-Fiskaal-Generaal des Ko*[illegible] over evengemelde middelen, door mij ondergeteekenden, eerſten ge[illegible] Exploiteur van voorn. Raad, na voorgaande klokkeſlag, bij op[illegible] edicte *ad valvas curiæ*, uit den naam en van wegen *Zijne Majeſteit [illegible] Koning*, ten vierde male, *ex ſuperabundanti*, deze reize *voorál*, [illegible] dagvaard, alle en een iegelijk, welke zouden willen komen ter r[illegible] of ten beſchutte van het ſchip *Wilhelmina*, Schipper *Hendrich Lo*[illegible] de maand Januarij 1808 op de *Jahde* binnengekomen, als komende [illegible] van *Tonningen*, en gedeſtineerd naar *Bremen*, en deszelfs geheele [illegible] deeltelijke lading of wel het geheele of gedeeltelijke proveen van [illegible] beſtaande in: vijf-en-tachtig vaten koffij, gemerkt met twee op [illegible] naast elkander ſtaande ruiten, in de eerſte eene G en in de tweede [illegible] waar achter G en door dezelve eene ſtreep met een haakje aan d[illegible] ten respectivelijk; vijf-en-vijftig vaten ſuiker, gemerkt HL, da[illegible] een op de punt ſtaande ruit, waar in CC, waar achter PP respecti[illegible] vier-en-twintig balen koffij, gemerkt met een op de punt ſtaande [illegible] waar in eene E; en honderd dertien zakken piment, gemerkt respecti[illegible] WIP, waar achter een op de punt ſtaande ruit, waar in eene 3, daar [illegible] IB, daar boven eene C en eene H, daar onder R. A, te compareeren [illegible] gemagtigden te zenden voor meergemelden Raad, te Amſterdam, [illegible] Vrijdag, die zijn zal den 4den November 1808, des voormiddags de [illegible] 12 uren, omme te zien wijzen het verder profijt van den voorſz. de[illegible] het intendith te zien verifieeren, en de ſententie te hooren pronuntie[illegible] met intimatie, dezelve beteekenende, dat, even verre zij comp[illegible] dan niet, nogtans de Raad, in 't wijze van alle voorſz. defaulten [illegible] voorſz. zaak gedecerneerd, voort zal procedeeren, als naar regten [illegible] en behooren zal.

Aldus gedaan van de puije van voorn. Raad, den 21ſten October [illegible]

H. B. VERBUYS.

*** Wordt geadverteerd, dat, uit krachte van zeker appoint[illegible] van dagvaarding in perſoon, met de clauſule van apprehentie en de[illegible] bij edicte *ad valvas curiæ*, in dato den 6den September 1808, [illegible] Raad ter Judicature over de middelen te water en te lande van [illegible] nigrijk Holland, geïmpetreerd bij *den Advokaat-Fiskaal-Gener*[illegible] *Konings*, over evengemelde middelen, door mij ondergeteekenden, [illegible] gezworen Exploiteur van voorn. Raad, na voorgaande klokkeſlag, [illegible] openbare edicte, *ad valvas curiæ*, uit naam ende van we[illegible] *Majeſteit den Koning*, is gedagvaard *Ferdinandus Scheffer*, [illegible] volgens opgave, te *Brusſel*, ter zake, dat hij zich, in den nach[illegible] den 24ſten Junij 1807, zouden hebben ſchuldig gemaakt [illegible] ren van de Commiesen ter recherche van de convooijen en [illegible] *Z. Reuzé* en *J. W. van Boven*, in de uitoefening huhner funct[illegible] me in perſoon te compareeren voor Heeren Commisſarisſen, [illegible] dag, die zijn zal den 18den November 1808, des voormiddags [illegible] 12 uren, in een der vertrekken van den Raad ter judicature, te [illegible] dam, omme te zien wijzen het verder profijt van de voorn. default[illegible]

Aldus gedaan van de puije van voorſz. Raad, in den Haag, den [illegible] October 1808.

Den Haag, den 10den October 1808. H. B. VERBUYS.

*** *Den Burgemeester der ſtad Harlingen* gedenkt op Woensdag den 2den November aanſtaanden, des namiddags ten 12 uren, op den Raadhuize aldaar, aan den minſtaannemenden te beſteden, de leverantie van raap- en lijn-olie, ten dienſten der ſtads-lantarens aldaar; [illegible] conditien van ſtonden aan te zien ter Secretarie.

*** Te Woerden is op de beeſtenmarkt, gehouden den 26ſten October, achtergelaten, eene vette koe, van het zesde of zevende kalf; de eigenaar wordt verzocht, met bewijzen van eigendom, en onder reſtitutie der kosten, gemeld beest ten ſpoedigſten afte halen, en [illegible] daartoe te informeeren bij den marktmeester binnen gemelde ſtad.

BIJ HET BUREAU DER KONINKLIJKE COURANT, *te Amſterdam.*